

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinstvi je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrta leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zenta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Tip. Huala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Prihodnjost Trsta.

(Konec.)

Ako pa tudi imamo na to, da nam sedanja vlada preskrbi potrebno železnično zvezo, vendar bo na vsak način še dolgo trajalo, predno se bode mogla ona izročiti v porabo. Trgovska tržaška zbornica se tudi tega boji, zaradi tega pa svetuje, da bi se južnej in drugim, za tržaški promet skrbečim železnicam dala vladna podpora v namen, da te tako zdato znižajo voznino, da bode zadnja prometu dajala tiste olajšave, kakor bi jih dajala nova bolj direktna železnična zveza. Drugače mislijo vsi energični in zvedeni trgovci; ti pravijo: »čemu neki visoke subvencije, mari naj država kupi te železnice«, — in to je zdaj toliko lažje storiti, ker ima uže 3 glavne železnice v svojih rokah, namreč Rudolfovo, zapadno in severno-zapadno in ako pridobi le še južno železnico, more osnovati osrednje postaje za zbiranje blaga in tako skrajšati dovoz, ki traje dozdej iz Nemčije v Trst do skoro 3 tedne, na 10 in še manj dni. Po takem skrajšanju prometnega obroka bi bila črta na Trst za par tednov krajša, nego na London, prištedili bi se tudi troški za prekladanje v Londonu, kar vse bi Trst sposobilo, da more skoro gotovo dobro konkurirati na Nemško in angleškemu prometu dosti škodovati. Lloyd je uže poskusil, da bi si večji promet na Nemškem zagotovil, napravil je v nemških trgovskih mestih zastopstva, a to ni imelo uspeha. Še le zadnji čas je Lloyd osnoval po vladnem ukazu za poskušnjo nekatero vožnje na Angleško, ki pa tudi ne utegnejo prevelikega uspeha imeti, dokler ne bodo v Avstriji urejene železnične razmere.

A, kakor smo uže rekli, glavna stvar ni osnova pomorskih potez, in čutilimo se, da tržaška trgovska zbornica državo vedno nadleguje za subvencije, bodisi novemu društvu, ali Lloydu; ono gotovo vladajo moške, ki bi radi snovali nova društva na državne troške. Pa to ne velja, videli smo, da je Lloyd obračal državno subvencijo bolj v korist delničarjem, nego pa v povzdigo prometa. V začetku je bilo prav, da je vlada podpirala to brodarstvo društvo, a zdaj ta podpora ni več koristna državi, ampak delničarjem, še bolj pa upravnemu odboru Lloyda, ki za nič in zopet nič dobiva vsako leto velike svote, tako sicer, da je Lloyd postal nek »Protections-Institut«. A naj bi to uže bilo, ako bi se s tem podpirali le dobro misleči patrijotični ljudje, ali podpira se klika, katera, če ni po vsem v italijanskem taboru, vsaj nema prav nič volje i še manj poguma lahonstvu pogledati v obraz, tako sicer, da se nahaja v Lloydovej službi mnogo ljudi, ki so, če ne javno, gotovo pa tajno prav dobri identarji. Mi smo uže rekli, da ne zavračamo na Lloyda vse krivde propada Trsta, mi si svojimo v tej zadevi popolno objektivnost, a povšeči nam ni gibanje tega društva. Mi pogrešamo pri njem one gibčnosti, one podjetljivosti, ki je navadno vlastna društvom brez državne podpore in ki so navezana na lastno moč, na lastno ženjalnost. Zapazujemo pa na drugi strani, da je Lloyd v prvej vrsti pod uplivom takih mož, ki radi režejo masne kupone in se bojé riskirati le kaj malega za nova podjetja. V tem obziru je tudi vladna podpora, ne rečemo v začetku, ampak zadnjih 10 let skoraj demoralizirala društvo in prav zato so dobri narodni gospodarji protivni takim podporam ter se jim bolj dopada francosko načelo, namreč prometne premije za izvršeni promet, za storjeno delo, kar je na vsak način bolj primerno namenu povzdige prometa. Še enkrat trdim, ne nova brodarstvo društvo, ne Lloyd, ne morejo oteži Trsta, posebno pa, ako so ta društva v rokah borsijancev in snovalcev, ki gledajo le na prvi dobiček, a ne na trajno dobro države in mesta.

Trstu treba pred vsem narastaja trgovcev z obširnejim svetozorom. V resnici ni Trst tako trgovsko mesto, kakoršno bi moglo biti zbog njegove lege. Trst ima zdaj vse naprave trgovske luke prve vrste, on je skoraj vsej severnej in severno-zapadnej Evropi najbližja luka mej vsemi drugimi lukami v sredozemskem oziroma Jadranskem morju, on ima velike prednosti gledé krajše vožnje na Jutrovo, njemu bodo lastni vsi pogoji boljše bodočnosti, kakor hitro država izvrši še potrebne zveze z notranjimi deželami in vredí železniško politiko tako, da se bode slagala sè zdravimi načeli narodnega gospodarstva. Tem načelom pa se mora podvreči tudi pomorska trgovina, kajti država gotovo ne bi ravnala pravilno, ako bi z denarjem podpirala spekulativne brodarje in snovalce in bodisi tudi na korist železnicam, ki so vedno le sredstvo, a ne namen. Uvoz je uže tudi merodajen

v trgovskem obziru, a prednost ima na vsak način izvoz, ker zadnji je izraz narodnega bogastva.

Da se povzdigne izvoz, treba je zadržavati kolikor le mogoče uvoz vsaj enakih izdelkov, kakoršnih imamo sami. Načelo brambe domačega dela mora prodirati tudi v Avstriji, in to na vse mogoče, a pametne načine, a ne po fiskaličnih carinskih postavah (zadnje zvišanje carine je imelo tudi nekoliko bolj značaja fiskalne, nego pa gospodarske politike, kar smo uže v svojem času poudarjali; toda uže nova carinska postava kaže, da se prebližujemo racionalnemu branstvu domače obrtnije) ampak po sistematičnih naredbah, ki do pičice kažejo namen, varovati domačo obrtnijo pred tujo konkurenco. Kakor smo mimogrede uže rekli: tržaška luka in brodarstvo morate služiti v prvej vrsti domačej produkciji, obnemu blagostanju, državnim koristim, s kratka narodnemu gospodarstvu. Še celo tržaška trgovinska zbornica poudarja v svojej spomenici, da je treba domačo obrtnijo varovati, in to pomenja dosti v ustih trgovcev. Ona s tem pripoznava, da bodočnost Trsta ni odvisna toliko od uvoza, temuč bolj od povzdige izvoza, kajti le trgovina v zunanje kraje je aktivna trgovina in je torej tudi produktivna v narodno gospodarskem zmyslu; samo to, kar država več prodaja, nego sama rabi, to je njena bogatija.

Napredek tako zvane posredovalne trgovine pri istodobnem mirovanju, ali celo nazadovanju aktivne kupčije je slabo znamenje in tržaška trgovinska zbornica je v omenjeni spomenici tam najbolj zadela, kder prosi vlado, naj se ona poprime sredstev in pota, da iz Trsta napravi ne le dobro luko, temuč tudi pravo trgovsko mesto.

Torej tudi Tržačani spoznavajo, da Trst dozdej še ni bil pravo trgovsko mesto, in to je gola resnica. Trstu manjka trgovcev in to nam najbolj dokazuje okoliščina, da tržaške prve hiše, da naši milijonarji nemajo nikder na inostranskem svojih zastopov, da sploh le to prijemljejo, kar je varno in jim slučaj privede v roke, da sploh niso bili v stanu tudi trgovine z notranjimi deželami vrečiti na solidnej, bolj varnej podlagi, in da so importerji sami postali komisionarji, ki na vse strani z blagom mečejo in notranje trgovce demoralizujejo. Reči se mora, da Trst na glavno stran (gledé velikega uvoza in izvoza) preboječe dela in nič ne riskira; na manj važno stran, to je gledé komisijske trgovine, pa lehkomisljeno in brezredno postopa, in da se ta takozvani »šlendrijan« odpravi, treba v Trstu temeljitega delovanja in novih spretnih moči.

Dosti dobrega za Trst pričakujejo v obče naši trgovci tudi od diferencijalne carine, to je od tega, da plača tuje blago, katero dohaja skoz Trst, nekaj manj carine, nego ako dojde iz drugih krajev po suhem. S to naredbo hoče vlada pomagati brodarstvu in Trstu, da namreč zadnjemu privabi več tujega blaga. — To je na vsak način dobra in koristna naredba, katero hočejo uvesti tudi na Nemškem; toda Trstu s tem pridobimo le Avstrijo, a na Nemško stran zopet postane težavnejša trgovina, — kar pa bi na vsak način močno škodovalo našemu prometu; ker saj en del Nemške, posebno zapadne, spada po naravi v trgovinski krog tržaški in tega bi si moral Trst obdržati. Zato pa bi bilo dobro, da bi Avstrija napravila tudi z Nemčijo neko pogodbo, da bi tudi ono blago, ki gre iz Trsta na Nemško, tam uživalo prednost znižane carine in tako pogodbo bi bilo treba napravati tudi z Rusko in državami na Balkanu, ker s tem bi se, kakor smo uže rekli, v prvej vrsti Angleški učinola zdato konkurenca, katera je pa le v velikej zvezi mogoča. Južni Nemci bi s tem zgubili trgovsko zvezo v Holandsko; a na njeno mesto bi stopila krajša in ceneja zveza skoz Trst v jutrove dežele in to bi bilo zadostno odškodovanje. — Severno-nemške luke pa bi pridobile iz tem velik del one trgovine, katero dosedaj posreduje Holandska.

Trst pa ne bi dobil zadostne pomoči le po subvencijah starih železnic in novih pomorskih potez, to ne bi ga rešilo zdadne konkurence hrvatskih luk; pomoč Trstu more priti le po boljšeji uredbi avstrijske gospodarske politike, kakor smo to dokazali. Tega pa ali iz prevednosti, ali iz sebičnosti nočejo znati ustavovci in njih listi, ki priporočajo samo nove ustanove in visoke subvencije. — Pred vsem pa je treba Trstu preskrbeti nizko voznino v notranje dežele, potem močno obrtnijo, boljših trgovcev, prsto konkurenco brodarstva, a podpora zadnjega po premijah, pa tudi pametne lokalne vlade, ki bode znala z vso eneržijo tukaj veljavo pridobivati avstrijskemu čustvu in Tržačane prepričati, da so v prvej vrsti trgovci, a avstrijski trgovci, ki so si svesti svojih dolž-

nosti proti Avstriji in se ne zgublajo v šovinistične nazore o samostalnosti in o mogočnosti srečnega Trsta tudi brez Avstrije. Edino avstrijsko pomorsko mesto Trst je po svojej legi, po svojej zgodovinskej prošlosti in političnem spajanju poklicano, da posreduje skoro vso trgovino mej Jutrovim in srednjo Evropo; a uspeh velikanskih podjetij je zajamčen v politiki z velikimi cilji in v njih popolnem poznanju, pred vsem pa v gospodarskej politiki v večem sloju.

Čas je torej glede Trsta in tudi vse Avstrije, da naša vlada nastopi to politiko s popolno zavestjo, in ako nismo mogli pričakovati kaj takega od ustavovernih ministerstev, ki so zasledovala le egoistične namene, nadejati se smemo oí sedanje vlade, da nastopi pravo pot in da izvrši to, kar so Tržačani pred 500 leti prosili avstrijskega nadvojvodo: da namreč Trst pod Avstrijo postane pravi trgovski emporij za Avstrijo in vse sredno-evropske in podonavske države. V to Bog pomozil!

Tržaška razstava.

(Konec.)

Železni paviljon stoji na enakej visočini s paviljonom za sladkor in ima glavni vhod od vozne ceste, ki drži k Sv. Andreju. — Paviljon sam je ves iz železa in z mostovža, ki je na zadnej fasadi obrnjen proti morju, maš najkrasnejši izgled čez vso razstavo in čez morje daleč v Istro in v Furlanijo — res prekrasen, morda eden najlepših razgledov v Avstriji. V prvem prostoru tega paviljona je razstavil orientalski muzej z Dunaja razne izdelke ročne obrtnije iz Turškega, Tuniza, Perzije, Indije, Kineškega in Japonskega, v vetrinah so izloženi prekrasni brokati, svilnato blago, vezenine iz zlata in krašenja z biserji, mej temi predmeti so stvari res občudovanja vredne zaradi finega, natančnega dela; mi se prepričamo iz teh izdelkov orientalske domače obrtnije, da imajo jutrova ljudstva jako veliko umetnost bodisi gledé tkanja, kakor tudi vezenja, tu in tam tudi nabajamo dober okus. — Mnogo teh izdelkov posnemajo tudi avstrijski obrtniki, toda gledé dobre rabljenega blaga se ne morejo meriti ti posnemani izdelki z originali. — Posebno zanimiva je v tem oddelku soba japonska za velikaša, v katerjej se nahaja vsakovrstno od Japoncev rabljeno pohištvo, večinoma iz srebra, zlata, jako fine svile, brokata, krasnih kož, umetno delanih preprog — vse tako luksurijozno, da se dopada tudi evropskej gospodi, vsled česar nahajamo pri visokej gospodi čestokrat po japonsko ali kineško vrejene sobe. — Trgovce boje posebno zanimala v tem oddelku zbirka uzorov raznega blaga, kakor sukno, kinkalje, predmeti iz stekla i. t. d., ta zbirka nas podučeva, kake vrste blaga morejo naši domači obrtniki z uspehom izvažati v jutrove dežele. — Zato pa je ta zbirka, ki najbrže ostane še v Trstu in se še pomnoži, velike važnosti za avstrijske napredovalne obrtnike. — Ker namreč železni paviljon ostane, bode najbrže služil v namen permanentne razstave, bodisi tujih pridelkov, kolonijalov i. t. d., bodisi izdelkov obrtnije, osobito pa takih predmetov, s katerimi se more vspešno trgovati v zunanje čezmorske dežele. — Misel ta je izvrstna in našim razmeram popolnoma primerna, ker resnica je, da se morajo naši obrtniki še le učiti, česa potrebuje tuji svet in še le potem je mogoče misliti na večji izvoz domačih izdelkov.

V srednjem prostoru železnega paviljona je razstavljenih 2000 krasnih dobitkov razstavne loterije. Ti dobitki so vzeti iz vseh oddelkov domače obrtnije, a prvi dobitki so 3 piramide iz masivnega zlata, ki so skupaj vredni 80000 gld., zraven njih so razstavljeni tudi dobitki iz briljantov v vrednosti nad 25000 gld. — Marsikaj lepega je mej temi dobitki in dobra misel je bila, da se je na tak način dalo tudi kaj zaslužka domačej obrtniji.

Tretji prostor je namenjen umetnosti in krasnosloju; — tam je izložil prekrasne predmete domače umetnosti dunajski muzej za umetnosti in obrtnijo. V sredini so ročna dela dunajske obrtne šole, posebno krasne so dunajske čipke, potem čipke z Českega. A tudi Idrijska čipkarska šola je razstavila jako lepo delane čipke. Okoli sten so vetrine, v katerih občudujemo razna masivna dela iz srebra, zlata, bronat — to so vam samo predmeti velike umetnosti iz srednjega veka, a tudi najnovejša umetno-t se nam predstavlja tukaj v jako ugodnem svitu; občudovali smo posebno albume in adrese na najvišjo gospodo, kateri so mojsterski sad dunajske obrtnosti, umetnosti in dobrega okusa dunajske šole.

Dokaz so nam ti izdelki rezlarjev, kiparjev, cizlarjev, bukvovezov, zlatarjev i. t. d., da se Dunaj more glede umetnosti meriti z vsemi velikimi mesti Evrope.

Želeti je samo, da bi se tudi drugod po Avstriji tako lepo širila umetnost v obrtni, kakor na Dunaji. Dunajčani imajo veliko prednost, njim se ponuja vse v obilnej meri, mej tem ko druga mesta se zdaj nemajo tako potrebnih navačnih obrtniškkih šol, ki so vendar prvi pogoj za razvitek obrtnije. Zatorej pa bi Dunajčani res morali stati nad strankami v Avstriji, ker vsi avstrijski narodi morajo žrtovati v korist Dunaja.

S tem sklepam o popis razstave, katera je zaprta uže od četrtka sem (zaprta so na tih, kakor smo proročevali) in končujemo svoja poročila s temi le opazkami:

Razstava je bila zadosti lepa, in mnogo jih ni pričakovalo v Trstu toliko, kolikor so videli, biha je tu in tam tudi podučljiva, in bode mnogim kaj koristila; a glavnega namena vsaj za zdaj ni dosegla; mi menimo namreč, da je posredovala prav malo novih kupčijskih zvez, za ta namen pa tudi ni našla v Trstu pripravljenih tal, kakor to dokazujemo na uvodnem mestu. Koristiti pa je utegnola mnogim našim rokodelcem, posebno mizarjem, kovačem, ključarjem, rezlarjem itd., ki vsi so videli na razstavi, kako je treba delati in kako je sploh obrtnost napredovala gledé okusa, in ako bo le v tem obziru kaj koristila razstava, to je uže nekaj. A koristila je mnogo tudi tržaškimi obrtnikom, rokodelcem in delalcem in to v onej dobi, ko je bilo veliko pomanjkanje dela in kruha. Zaslužili so naši obrtniki, posebno gostilničarji, vozniki, zidarji, mizarji prav lepe svote, katere jim celó utegnó pomoči do zboljšanja njihovih poslov. Ne sežemo predaleč, ako rečemo, da se je v Trstu za dobo razstave zaslužilo kakih par milijonov goldinarjev, kateri se drugače ne bi bili zaslužili. Gotovo je, da denes vsak zapazuje, da v Trstu je uže precej dva dni po zaključku razstave ponehala živahnost, kj je vladala za dobo razstave; denes je v Trstu za polovico manj živjenja, nego ga je bilo še pred 8. dnevi. A lahko bi bilo še vse boljše, lepše in živahnije, da ni imela razstava toliko smole; prvič bombe, drugič v septembru neprenehavojoči dež in tretjič še velike povodnji po mnogih bližnjih deželah, ki so uplivalo neugodno na vse prebivalstvo onih Trstu bližnjih dežel — vse to je razstavi mnogo škodovalo, ker da ni bilo teh nezd, došlo bi bilo na tisoče obiskovalcev več, nego jih je tako prišlo. A razstava je imela še drug političen namen, da se namreč ž njo proslavi petstoletnica od kar je prišel Trst pod Avstrijo; — a gledé na ta moment je razstava postala prava zadrega osnovalcem, kajti reči, katere so se letos godile v Trstu, gotovo niso mogle razveseliti cesarja in avstrijskih patrijotov. Končana je; mnogo gospodov, osnovalci razstave, zdaj pričakuje plačila za zasluge, ki pa, kakor se sliši, ne bo tako obilno, kakor se je pričakovalo v nekaterih krogih; a tudi njene nezdode ne bi smele ostati brez dobrih nastopkov, posebno v političnem obziru. Prepričali so se menda v visokih krogih, da je treba v Trstu spremeniti načela vladanja, in ako je to ozbiljna volja naše vlade, tedaj je vendar tudi od te strani razstava koristila, in gotovo več, nego v narodno gospodarskem obziru. Zdjaj ne zavira več razstava vladnega postopanja, stoprav zdaj bi torej morala nastopiti nova doba. Upajmo! a bojimo se le, da ne bode vlada našega slovenskega elementa toliko v poštev jemala, kolikor je vredna njega naravna važnost v Trstu in sploh na Primorskem. Vederemo!

Politični pregled.

Notranje dežele.

V *budgetnem odseku avstrijske delegacije* je minister *Kallay* na vprašanje poročevalca *Grocholskega* govoril o zadevah v Bosni in Hrcegovini. Minister je rekel, da so vtiski, katere je dobil na popotovanju v teh deželah, sploh ugodni. On upa, da se s potrpežljivostjo in vstrajnostjo in z rabo neobhodno potrebnih materialnih sredstev premagajo vse težave in napravi tako stanje, ki bode civilizatornej nalogi ugajalo in blagostanje teh dežel pospeševalo, minister meni, da je teško odkrivati mišljenje bosniškega prebivalstva, veruje pa, da se je z okupacijo sprijaznilo. Zgodi pa se to šečasoma gotovo, kar pa je odvisno od našega stanja in naše materialne moči. Minister zagotavlja, da se davki plačujejo i da Hrcegovina ni upuščena. Pri novačenju se nikdar ni rabila sila. Muhamedani veliko pričakujejo od bodočnosti in pošiljajo svoje otroke v šole. Rešitev agrarnega prašanja je sila teška, ker minol je trenotek, v katerem je bila splošna rešitev mogoča. Pri veliki razliki mej severjem in jugom je nemogoča enolična rešitev. Okrajni načelniki studirajo to prašanje, begom se mora zadoštiti. Minister je poudarjal, da pomirjevanje napreduje i da se k malu dovrši, to je njegovo upanje. V Hrcegovini se zdaj davki redniše plačujejo, nego poprej. Vlada se prizadeva, domačih ljudi za upravo pridobiti. Podučne naprave so še jako slabe. Gozdi donašajo malo dobička zaradi pomanjkanja cest; živinoreja se je le malo zboljšala; trgovina se nahajala v nekaterih mestih; vladni organi so dobili ukaz, naj trgovinske razmere po moči pospešujejo. Pri uradnikih so se res našle nekatere napake, ali ne take, kakor se je govorilo; vsi uradniki zunaj Sarajeva so deželne jezika toliko zmožni, da morejo z ljudstvom občevati. — Kataster se dovrši v treh letih. Glede kolonizacije je minister poročil, da so eno vas postavili wirtemberški naseljenci in da je vlada tega menjenja, da je zelo ugodna kolonizacija, katero bo vlada tudi pospeševala.

Delegacije letos naglo in mirno delajo in zato utegno do 18. ali 20. t. m. svoja dela izvršiti.

Obe delegaciji ste sprejele budget ministerstva unanjih zadev.

Državni zbor se skliče na 29. t. m. Precej v enej prvih sej se mu predloži finančni zakon in vladni predlog glede zdatne državne pomoči za Tirolsko. Obrtniški zakon pride po božiču v posvetovanje v zbornici poslancev. Gosposka zbornica se bo v enej prvih sej pečala z novelo o šolskem zakonu. Ker ni mogoče, da bi se rešil proračun za leto 1883 pred novim letom, zato se bo moral še pred božičem finančni minister pooblastiti, da sme za prve tri mesece leta 1883 davke pobirati.

Finančni minister Dunajevski se prizadeva zato, da se določena množina žita prepelje z Ogerskega brez carine na Tirolsko i tu razdeli mej one siromake, kateri so po povodnji trpeli. Ni dvombe, da to dovoli ogerska vlada.

Ministerstvo izda ukaz, da se bo smelo na *Tirolsko* polu leta carine prosto uvažati žito in sočivje, in sicer turšice do 125.000, riža do 70.000 in sočivja do 7.500 met. centov.

Na Dunaji je bil zadnje nedeljo zbor *avstrijskih obrtnikov*, h kateremu se je sešlo okoli 1.000 oseb. Pogovori so bili tako dostojni, stvarni i temeljiti, da delajo vso čast avstrijskim obrtnikom. Zbor je odprl poslanec *Löblich*, rekel, da je namen zbora razgovor o novejši obrtni postavi, katerej nasprotuje odkrito in tajno več poslancev, a večini obrtnega odseka se mora priznavati, da se pošteno trudi za zboljšanje obrtnih razmer. Zbor je to tudi priznal, ker je sprejel resolucijo, v katerej naglašja, da je novela k obrtnemu zakonu sposobna, da postane temelj novemu obrtnemu zakonu.

Zadnje rabuko na Dunaji so napravili nemški nacionalci in judje v to smer, da se zabrani *Kronawettra* volitev. To so dokazale preiskave. Razgrajajoča drhal sama ni vedela, kaj hoče, namen razgraje je bila razgraja sama; to pa so antesemiti porabili in hujskali ter plakate zoper jude po hišnih voglih nabijali.

V *Gradcu* je policija razgnala komers vseučilišnikov, ker so bili na njem *Schönererjevi* nazori preočitni. Graški vseučilišniki škilé v Berlinu, a gorje njim, ako bi dobivali zakone s Pruskega, kakor kužeti li morali lizati roke pruskej oholosti.

Tirolski deželni zbor je s cesarskim patentom sklican na 22. v zborovanje. Sklepal bode o tem, kako je pomagati po povodnji poškodovanim.

Solnograška poslanca dvorni svetnik *Lienbacher* in dr. *Fuchs* sta izstopila iz osrednjega kluba *Liechtensteinovega* in tako dala slovo tudi desnici ter šla mej divje. Ta dva moža imata lastna pota. Avtonomista nikoli nista bila, z levčarji pa ne moreta hoditi, ker sta prepoštena.

V *Splitu* so bili 12. t. m. zvečer zopet veliki *neredi*. Narodnjaki so napravili novemu županu banket, a ko so se ti vračali z banketa, naščuvali so iredentisti mestno smetljako, da je napadala straže in mirno ljudstvo; več je ranjenih, dva teško, mej tema mestni svetovalec odvetnik *Karamar*. To je v malo dneh uže tretji atentat iz političkih nagibov. Prebivalstvo je razjarjeno na hudodelce in odločno zahteva, naj gosposke ukrenó, kar treba za varnost živjenja meščanov.

Iz Kotorja se poroča, da so se zadnje soboto zbrali v Nikšiču vsi *ustaški glavarji* ter so vsled občne nezadovoljnosti soglasno sklenoli, črnogorskemu knezu predložiti prošnjo, naj jim naznani, kaj je knez doslej na diplomatskem potu zanje storil, in kaj se je ukrenolo, ako bodo morali prezimiti v Črnejšgori, da se odvrne mej njimi vsak dan bolj grozeča lakota.

Vnanje dežele.

Novejša poročila iz *Škodre* potrjujejo, da so se albanski glavarji obrnoli na avstrijski konzulat v Škodri, naj cesar Fran Josip z avstrijskimi vojaki Albanijo zasede.

Srbska skupščina se odpre v 25. dan t. m. Zborovala bo kratke čase, vlada bo o nje zahtevala, naj privoli, da se pomnoži vojska in žandarmerija. Kralj se prizadeva, da se pogodi z radikalcem ter jih pridobi na vladno stran.

Na *Ruskem* bodo prihodnji mesec obhajali tristoletnico združenja Sibirije z Rusijo. Zgodovinsko se ne da dokazati, kateri dan se je zgodilo to združenje, le toliko je gotovo, da okoli srede meseca decembra. *Grški vojaki* so zadnje dni zasedli one kraje, zaradi katerih je bil prepri s Turčijo.

Nemški cesar je 14. t. m. odprl v Berlinu *deželni zbor* s prestolnim govorom. V njem se je zahvalil ljudstvu za izraze udanosti o priliki rojstva njegovega pravnika, dalje je govoril o napredovanju obrtnije, dobri letini in razviku blagostanja, napovedal postavne načrte, katerih namen bo zlažjanje občinskih in šolskih bremen, povišanje plačil uradnikov, popolnoma oproščanje ubožnišega ljudstva od vsacega davka, pomnoženje železnice itd. Poudarjal je tudi cerkvene zadeve ter rekel, da ga veseli, da se je diplomatsko občenje s papežem zopet pričelo i da njegova vlada skrbi, da se na potrebe katoliških podanikov ozir jemlje; nazadnje je omenil, da vladajo prijateljski odnošaji mej njegovo in vsemi zunanjinimi vladami.

Španska kraljica je dobila hčer, papež jej bo boter. — Španski državni zbor je sklican v 4. decembra dan.

Pred sodnijo, katera preiskuje sokrivce egiptovskega upora, izjavil je *Suleiman Daoud*, da je on ukazal mesto Aleksandrijo zažgati, ker je Arabi paša to ostro zapovedal. On je zapovedal, naj se mesto na več krajih h krati zapali in namestni kralj umori. *Times* razglajajo pismo *Arabi paše*, o katerem on izjavlja, da je bila egiptovska vojna sklenena v ministerskem svetu pod prvosedništvom namestnega kralja in vpricho *Derviš paše*.

Znano je, da je mejikanski cesar Maks posinovil poprej od Mejikancev ustreljenega cesarja Iturbido, priču *Avguština Iturbido* ter ga poslal v Novi Orleans v odgojo. Pozneje se je on vrnil v Mehiko, kder mu je mati zapustila nekoliko hiš. Tudi njemu zdaj

streže neka politična stranka po živenu; nedavno, ko je pozno zvečer šel domu, plazila sta se za njim dva našemljena človeka i nanj streljala, a k sreči ga nista zadela.

V *Meki* od 4. novembra nobeden ni več zbolel za kolero.

Kilenski državni zbor je dovolil 34 milijonov frankov, da se bo vojna zoper Peruvance nadaljevala.

Dopisi.

V Rojanu, dne 15. novembra.

»Nihil novi sub coelo«, to se pravi: nič novega pod solncem, tako bi dejal judovski modrijan Ben Akkiba. Nam okoličanom se gledé kmetijskega predavanja prav tako godi, kakor Dunajčanom v časih Marije Terezije. Razloček je pa ta, da tačasni Dunajčani niso imeli nobenega nemškega strokovnjaka, ki bi le do kolen bil segel našemu prostemu kmetu v bučelarstvu. Zavoljo tega Marija Terezija dozvoli, po njej na Dunaj pozvanemu slov. Antonu Janži, ki je slul za strokovnjaka prve vrste v bučelarstvu, da sme na Dunaju predavati v slovenskem jeziku; a poseben tolmač je njega predavanja slušateljem prevajal na nemški jezik.

S prva je ta »Windischer« imel svojo šolo v Augartnu i kasneje v Belvederskem vrtu. Tako piše v svojem delu Helfert; die öst. Volksschule I. p. 109. Neverjetno bi se to komu pozdevalo; isto tako se nam okoličanom godi v 19. stoletju. Na novo nam imenovani g. pl. Baldini popotni učitelj kmetijstva predava in predava — a tolmač zraven njega — tudi ta po svoje predava. Mi okoličani smo del Slovencev, i ne narodič za se.

Z našimi brati Slovenci trpimo i z njimi se tudi veselimo. Mi smo udje jednega in istega telesa — si novi jedne in iste majke; ako se telo slabo čuti, ali naši majki za obstoj — živjenje hudo gre — to isto čutimo i mi. Drugače ne more biti. Dejali smo, da je kmeta Janžo Marija Terezija pozvala na Dunaj, ali to se je zvršilo v dobi, ko avstrijski Nemci (mogoče i drugi) še niso imeli take avtoritete, kakor je bil ta naš praded. Tako menda modrujejo gospodje Nemci i še v 19. stoletju o naš Slovenceh. Mi Slovenci lahko i s ponosom trdimo, da imamo v sedanji dobi na razpolago častitljivo svotico strokovnjakov v vsakej stroki kmetijstva, ki so svojo zmožnost pokazali različnimi predavanji, i po mnogovrstnih kmetijskih razpravah v časopisih, knjigah itd.

A še drugih gospodov imamo več, ki so jako izurjeni v tem predmetu, ki so kmetijska predavanja slušali v času šolskih počitnic, na kmetijskih učilnicah v Gorici i drugodi — i ti gg. so naši šolski učitelji.

Naša okolica se s prvimi ne more ponašati, a z drugimi pa vrlo konkurira. To nam spričujo krasni šolski vrtovi po okolici, i letne nagrade, katere dobivajo nekateri iz mej gg. učiteljev za predavanja v kmetijstvu dečakom v šoli. Za nas govore gg. Valentič, Čenčur, Koren in Toros; gospoda, ki se z ljubeznijo in udanostjo trudi vsestransko ta prekoristni pouk širiti i učečej se mladini ljubezen do tega gojiti.

Kakor se iz tega vidi, nam se ne more očitati, kakor nekdanjim Dunajčanom, da nemamo mož za to.

Takovo očitanje bi bilo nelogično-absurdno; i vendar se nam imenuje i pošiljajo gospodje, ki našega jezika ne umejo, i se ga težko pričé toliko, da bi mogli svoje dni v njem vspešno predavati, ko vendar imamo naših ljudi na izbor!

Se nekaj! Učitelju »prima conditio« je, da zna jezik naroda pravilno govoriti i pisati. Še ni dovolj! On mora biti tudi podučen v navadah, odnošajih dotičnikov, kojim predava, — mora poznati tudi njih dialekt. Vse to pa Slovincu ide koj na roko, kar pa od tujca ne moremo nikdar pričakovati. N. p. v knjigi še nahaja »vedro« — v našej okolici tega ni; mestu tega je »čeber« ali »čebara« — kar uže bližnjim Kraševcem ne velja! »Kvinč-a« okoličani ne poznajo — a ravno ta služi Kraševcem itd. I drugih *domačih* izrazov v tej stroki na stotine.

Pregovor kaže: Vsaka vas ima svoj glas. To je gola istina. Ta raznoličnost primenovanj celó Slovincu dela preglavico; kaj pa se le tujcu? Kar prvemu *jedna vira* prežene — drugemu niti vse živjenje.

IZ MATERJE, 15. novembra.

Letina je bila srednja; ne bi bila torej še taka reva, ko bi nas ne trli previsoki davki in pa tudi stari dolgovi. A to dvoje nam ne daje miru in boben pri nas neprenehoma poje. Veselilo nas je, kar je »Edinost« pisala v uvodnem članku »Pomoč kmetu«; ta članek je bil pisan nam kmetom iz srca in prav zato bi ga morali prav dobro prečitati naši razni poslanci ter se v njega zmislu potezati za kmeta, kajti če ne bo k malu pomoči, pojdemo vsi, še celó dobri kmetje, rakom žvižgat. Mi se nadejamo, da sedanja, nam kmetom bolj ugodna vlada to uvideva in da bode delala na to, da se enkrat začne misliti tudi na kmečki stan, ki je steber državi. A pri tej priliki mi je še nekaj opaziti. Kmet bi rad zvedel in potrebno mu je, da zve naredbe vladine, kakor so nove postave, naznani, edikti itd., a tega ne prinaša noben slovenski list; »Edinost« pač prinaša dražbe, a drugoga še bolj potrebnega pa prav malo. — Vse te vladne naredbe prinaša list »Osservatore Triestino«. Kedo pa umeje ta list, kdo si ga more držati? Jaz menim, da vlade namen je, da se njene naredbe kolikor le mogoče zvedó, a tega namena ne dosega z »Osservatore«, katerega še vse uradnije nemajo. In potem: ali niso vredni slovenski prebivalci na Primorskem, katerih je dve tretjini, da jim vlada naznanja razne naredbe itd. v slovenskih listih, katere sploh ljudstvo čita. Slabo je tako in tako; a da vsaj zremo, kar zadeva nas, po primernej poti, te zahteve nam ne more nihče jemati v zlo. Zato bi svetoval »Edinosti«, da bi ona

vsaj na kratko prinašala vse oglase vlade.*) »Edinost« je pri nas edini razširjeni list, za kar gre velika hvala našemu vrlému rodo- in ljudoljubu gosp. vitezcu V., kateremu Bog plači. A želeli bi, da nam Bog da še kaj takih velikodušnih, za kmeta unetih go-po-lov.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Naš cesar je podaril črnogorskemu knezu dva krasna konja, in to je storil — brez dovoljenja slovanozrcev.

Odber polit. društva »Edinost« je sklenol v svoji zadnji seji, da bode redni letni občni zbor omenjenega društva v Trstu dne 10. decembra. — Dnevni red naznanil se kesnjeje.

Tržaški mestni zbor je imel predvčerajšnjem sejo. — Prebrale ste se pisme gg. Artelli-ja, (lahona) in Mauser-ja, da se odpovedujeta mestnemu odborništvu. Nič slabega za mesto. — Župan je odgovoril na interpelacijo g. Nabergoju v zadnji seji, da se izpolnjuje uže povsod nova poljska postava, kar dokazuje to, da je bilo uže mnogo po novejši postavi kaznovanih. — G. Nabergoj se ni zadovoljil s tem odgovorom, ker mu je znanih mnogo slučajev, v katerih se oblastniji naznanjeni prestopki niso kaznovali. — Pridrži si je pri priliki staviti predloge o tej zadevi. — P. Luzzatto pravi, da po mestnem statutu ni dopuščena debata o tej zadevi. — Zbor sprejme potem postavo, da bode mesto v letu 1883 pobiralo od hišnega davka priklado od 38%. — Potem poroča asesor Pimpach o železnici Hrpele-Trst in predlaga v imenu delegacije, naj mesto odstopi vsa tej železnici potrebna zemljišča brezplačno in prav tako brezplačno porabo brega (riva) za izpeljanje železnice, ki bode črto Hrpele-Trst vezala z južno železnico in novo luko. — Ta predlog se sprejme z dodatkom, da bi vlada vredila promet na zveznej železnici v popolnem sporazumenju z mestom. Asesor Pimpach potem začne čitati poročilo odseka za preskrbovanje Trsta z vodo. — Čital je dolgo poročilo, a ker so se mestni očetje naveličali poslušati in ker je nastal nemir, sklenol je župan sejo, predno je mogel poročevalec končati ter naznanil, da se bode nadaljevalo v prvi seji.

Razstava je bila zadnji dan 15. t. m., dasi je bilo zelo slabo vreme, močno obiskana. Pričujoče so bile skoraj vse odlične osebe. Imele so v njej ta dan igrati štiri bande, ali zaradi dežja je igrala banda polka Albreht sama in ciganska banda v Čardi. Neka otožnost se je opazovala na vseh obrazih, k čemer je tudi vreme dosti pripomoglo; nehoté smo se spominjali na minljivost vsega posvetnega; malo dni še in odpeljo se bogate obrtniške zbirke, izdelki človeškega dela in uma, podro se prostrana poslopja, v spomin ostane le železni paviljon na prijaznem pobožju sv. Andreja. — Velikanske koristi iz razstve ne bodo izvirale, ker razmere niso bile ugodne, ali vendar ni bila nekoristna, ker je podučila in izpodbudila marsikatero obrtnika. Razstavitelji nas zdaj zapuščajo ter odvažajo blago, kolikor ga niso razprodali, a s tem še ne bo vse končano, ker še ostaje loterija, za katero se je izdalo 2 milijona srečk, katerih vsaka stane 50 kr. i pričakuje se, da se ž njo primanjkljaj, če ne pokrije, vsaj pa zadotno zmanjša. Srečkanje bo 5. januarja 1883, dobitkov je 2.000, in vsi obstajajo iz predmetov v razstavi razloženih; prvi dobiček je ena zlata piramida vredna 50.000 gld., drugi dobiček 20.000 gld., tretji 10.000 gld. Pristavljamo še, da so se Slovenci za razstavo zelo zanimali, kar je dobro znamenje, in bili so tudi sploh z njo zadovoljni, posebno obrtniki. Mi smo imeli vsak dan priliko občevati z našimi zunanji rojaki in uverili smo se, da je razstava pospešna našemu obrtnemu napredku; zato pa nam tudi ni žal, da smo se uže iz začetka zanjo zanimali, i nič se ne sramujemo, da so nam šteli to nekateri za političen greh.

Avstrijsko-ogrski razstavjalci so pred odhodom 14. t. m. zvečer v dvorani gledališča »Politeama« napravili banket, katerega se je vdeležilo okoli 80 oseb. Bilo je pri njem jako živahno in napravilo se je več navdušenih napitnic; po banketu pa je bil ples, ki je trajal do ranega jutra.

Za slovo hrvatskim odbornikom razstave in hrvatskim razstavjalcem je bil v četrtek zvečer v tržaški čitalnici banket, katerega se je vdeležilo nad 50 Hrvatov in Slovencev. Menu je bil tako izvrsten, da se ne bojimo rabiti besede banket; izvrstna hrvatska vina različnih vrst, makaronova pasta iz hrvatskih makaronov, hrvatski purani, morske ribe, hrvatska mostarda, hrvatski sir razne vrste, hrvatske sladčice in sadje — vse to je društvo udrževalo pri tako dobri volji, da so napitnice švigale in se celo grla ogladila; mej napitnicami in pe-tjem smo se kratkočasili še po polunoci in se presrečno poslovili od naših bratov Hrvatov; a pozabili nismo tudi na narod, kajti hipoma je bilo nabranih v društvo 44 gld. za bratovščino Hrvatskih ljudi v Istri. — Mej Hrvati je fletno; a gospod Fröhlich, hrvatski veliki posestnik in vinotržec je še posebno vzgleden Hrvat, ker je čitalnici podaril nad 100 botelj najboljšega vina, katerega smo mi vse boljše ocenili, nego pa »Juri« na razstavi.

Promembe mej uradniki. Gosp. Zavadal, c. k. okrajni komisar, dozdej upravitelj ekspoziture v Krku, premeščen je v Poreč k tamošnjemu okrajnemu glavarstvu. Na njegovo mesto pride gosp. Fabris, c. k. komisar v Voloskem, na mestu tega pa gosp. Sorli, c. k. perovodja, dosedaj pri c. k. namestništvu v Trstu.

Premembe v tržaško-koprski škofiji. Č. gosp. Ivan Oballo, dozdej župni upravitelj v

Pazu, postal je župnik v Novakih, odkodar ide Fran Hrovat, dosedanji župni upravitelj, v istej službi na Paz. Č. gosp. Anton Kalac, duhovni pomočnik v Puzinu, ide kakor nadžupni upravitelj v Buzet, na njegovo mesto v Pazin pa je imenovan č. gosp. Bartol Vitez. Umrlje č. g. *Lovro Colombani* 10. t. m. v Piranu.

O Oberdanku se je pisalo, da so ga prepe-ljali v civilno ječo; to se je res zgodilo, a le za par dni zaradi neke konfrontacije z drugimi jetniki; a v nedeljo po noči so ga pripeljali nazaj v vojaško ječo, in kakor se sliši, potroila je višja vojaška oblastnija smrtno sodbo.

Obsodba. Devet ribičev iz sv. Križa, kateri so 23. avgusta na morju napadli nekatere Kiožote, ker so po njih mnenju preblizu pobežja ribili, bilo je v Trstu minoli četrtek obsojenih v zapor od 8—10 tednov. Njih zagovornik dr. Nakič je vložil zoper to obsodbo priziv ničnosti.

»Restaurant Pilsen«, tako se zove nova krasno opravljena gostilna v novejši hiši pošti nasproti, katere se danes odpre. Plzensko pivo si je pridobilo letos v razstavi toliko pohvale in čestilcev, da dvojimo, da ne bi z drugimi tukaj vdomačenimi vspešno konkuriralo. Na zdar!

Zelo močno burjavo so opazovali včeraj v tržaškem brzojavnem uredu od 11. ure dopoldne do 1. ure popoldne, potem pa je začela polagoma ponehavati. Osobito na severnih potezah je bila močna, na istrskih in dalmatinskih potezah pa neznatna. Magnetne igle so se večidel obračale do 40 gradov na nasprotno, to je od desne proti levi strani, časi pa tudi od leve proti desni; v aparatih se je večkrat opazoval stalni magnetizem tako, da ni bilo mogoče brzojaviti. Vreme je bilo južno, po nebu so se podili debeli, teški oblaki i dež je lil. Morje je bilo nemirno. Na večer se je burjava zopet ponovila, ob 8. uri zvečer pa popolnoma nehala. Čudno, da zvezdarne o njej nič ne vedo.

Razpis. S tem oglasom se razpisujeta za začetek drugega šolskega tečaja 1882/83 dva ustanova (štipendija) po 160 gld., katere je ustanovila blaga gospa *Cecilija Vassal* iz Pariza listom podpisanim 24. avgusta 1881. Pravico uživati ta ustanova imajo najprvo siromašni, bistroumni in zdravi dijaci latin-skiu šol, sinovi slovenskih, katoliških, poštenih zakonskih roditeljev, ki so se rodili v rojanski župniji v tržaški okolici in tudi tam prebivajo, in kateri so se namenili s privoljenjem svojih roditeljev ali njih namestnikov stopiti v dunovski stan in služiti v vinarstvu gospodovem v Tržaško-Koprski škofiji. Za Rojanci so k uživanju teh ustanov poklicani slovenski mladeniči latinskih šol in zgorej rečenih lastnosti po vrsti iz teh le duhovnj tržaške okolice, namreč: iz Verdelja (sv. Ivan), Opčin, Proseka, sv. Križa, Škednje, sv. Jarneja, (Barkovej), Bazovice, Ketnara, Kontovela, Trebiča. Za temi Slovenci iz kat-re koli si bodi župnije tržaško-koprski škofije; nazadnje Slovani te škofije sploh, in potem mladeniči rojeni v mestu Trstu. Pri vseh pa se umeje, da morajo biti zakonski sinovi poštenih roditeljev, zdravi, bistroumni in voljni se posvetiti dunovskemu stanu. Tržaški-koprski škof to ustanova podeljuje, župnik rojanski pa dotični predlog stavlja. Pri podeljevanju se ima dati prednost dijakom, ki se učé na c. k. gimnazijah: tržaškem, pazinskem, goriškem in ljubljanskem. Ustanova se moreta uživati od prve latinske šole naprej, zgubi pa se vsled slabega vedenja v enem šolskem poluletuju, kakor tudi, ako dijak v dveh šolskih poluletujih zadrugoma v naučnih predmetih nema vsaj prvega reda. Po dovršenih latinskih šolah nema učence več pravice uživati teh ustanov. Le prav ubogi dijak, ki se odlikuje z lepim vedenjem, pobožnostjo in marljivostjo, ako stoji v bogoslovsko semenišče, more še užizati eno tretjino ustanova, dve ostali tretjini pa se razpišejo in dade drugemu sposobnemu dijaku, ki s tem dobi tudi pravico do one tretjine, ki jo uživa bogoslovec, kakor hitro ta bogoslovec dovrši ali pa semenišče zapusti. Ako bi se v Trstu ali v Pazinu odprlo mladeniško semenišče, mora mladenič, ki uživa ustanov Cecilije Vassalke, stopiti v to semenišče in znesek ustanova spaja v blagajno tega zavoda. Prošnjam za ta ustanova naj se predložé škofjskemu ordinariatu v Trstu do 31. decembra t. l. Prošnjam naj se priloži: krstnica, spričevalo zdravnika, dokaz siromaštva in pa svedočbe zadnjih dveh poluletnih šolskih tečajev. Ustanova se plačujeta vsako šolsko poluleteje.

Obrtniško društvo se založno in obrtniškim oddelkom se snuje pri Sv. Jarneju, kder imajo uže izvrstno poslujoče podporno in malo obrtno društvo. Vsa ta društva se spoje v eno samo zgoraj imenovano. — To je naših okoličanov lep napredek, kateri z velikim veseljem naznanjamo. — V nedeljo bode imelo omenjeno gospodarsko društvo uže prvi občni zbor. — Zda bomo imeli v okolici uže dve društvi, ki obečati mnogo uspeha. — Le tako naprej okoličani, na tak način se najprej oprostimo tujega jarma.

Volitve za goriški dež. zbor bodo, kakor se sliši, še le po dveh mesecih, to je v januarju prin. leta.

Duhovske spremembe v goriški škofiji. (dostavek k poročilu v št. 64). Č. gosp. *Ivan Jarec* gre za vikarja v Tribušo; *Šimon Gregorčič* (kaplan v Kobaridu) za vikarja v Trento; *Ivan Murovec* (kaplana o Kobaridu); *Jož. Poljšak* je imenovan župnijskim oskrbnikom v Prvačini; *Janez Kolarčič* je nastopil župnijo v Šempasu; *Štef. Gorjup*, dekan v Višku je stopil v stalni pokoj, in *Janez Jug* vikar v Lokavcu v začasni pokoj.

Dijaki goriške kmetijske šole obeh oddelkov so bili zadnji ponedeljek v tržaški razstavi; vodila sta jih gospoda vodja Povše in prof. Žepič. — Oba strokovnjaka sta našla prav dosti zanimivega in podučljivega na razstavi. Zadnje dni so obiskovali prav močno razstavo kmetovalci s Primorskega, kar je dobro znamenje, da se zanimajo za napredek.

Izseljevanje. Iz vasi Lučnik na Goriškem se je dvajset rodbin preselilo v Ameriko.

Gosp. Rihard Dolenc, vodja vinarske šole na Slapu in znani rodoljub je imenovan definitivnim ravnateljem prve bolgarske gospodarske šole v Ruščuku. — Bolgarska vlada mu da letne plače 3000 gld., stanovanje z raznimi izvenrednimi poboljški. — Škoda sicer, da kranjska zgubi tako moč; a na drugo stran nam je drago to, da gre mej bratski narod, kateri sluje gledé kmetijstva kakor najprijednejši mej vsemi južnimi Slovani, vsled česar ga tam čaka prekrasna, častna naloga. Mi mu želimo iz srca najboljšega uspeha na čast njemu in Slovincem sploh.

Nov slovenski list. Kranjska kmetijska družba je 15. t. m. v občnem zboru sklenola izdajati počenši od 1. januarja svoj lastni družbeni list.

Novo pevsko društvo »Lira« se je zadnji teden osnovalo v mestu Kamniku.

Novo posojilnico so zadnje dni ustanovili v Sevnici na Stajerskem.

Nastopki ljubosumnosti. Dominiku Udine, v 48. letu, iz Velje, stražniku i prejemniku užitnine na isterske cesti je bila njegova ljubica Marija Milok, 23 let stara, za 3 dni ušla, in ko jo je sinoči zopet v svoje stanovanje pritriral; ustrelil jo z revolverjem v prsa, (ob 11^{1/2} uri po noči), potem pomeri sam nase ter si počene kroglo v prsa. Ko policija na mesto pride, najde oba v postelji še govoreča i ja takoj; v bolnišnico odpelje. Ali ko so žensko iz postelje vzdignili, najdejo kroglo pri njej, ker jej je bila od prs odletela ter jo samo nekoliko ranila; njemu pa je krogla v truplo prišla i ni upanja, da ostane pri življenju.

Krvna osveta. Pred 36 leti je bil v albanskej vasi Rogac umorjen trgovec, a morilca niso mogli najti. Trgovec je zapustil mlado vdovo i dveletnega dečka. Dvanajst let pozneje je umrla njegova žena. Na smrtnej postelji je poklicala svojega sina k sebi, spomnila ga, da je bil njegov oče umorjen, i dati jej je moral besedo, da ho svojega očeta maščeval. ako zve za morilca. Štiri leta pozneje se je sin oženil se svojo sestričino, edino hčerjo brata njegovega očeta. Pred nekoliko dnevi je zbolel v vasi nek kmet ter čutil, da se mu bliža smrt. Poslal je po sina umorjenega trgovca ter mu razodel, da je on v družbi z njegovim stricem, sedanjim tastom, njegovega očeta umoril. Sin je naglo tekel domu, ustrelil tasta, poslovil se od svoje žene, poljubil in blagoslovel svoje otroke ter zginol od doma.

Gospodom poverjenikom in vsem domoljubom, ki nabirajo prostovoljne doneske za zidanje »Narodnega doma«.

Izredni občni zbor, ki je bil dne 5. t. m., naročil je podpisnemu odboru, naj nevtogoma pozove vse one gospode, ki nabirajo prostovoljne doneske za zidanje »narodnega doma«, da

a) zneske nad 20 gld. brez odloga odpošljejo, b) zneske pod 20 gld. pa pošiljajo *sprosti ali vsaj vsak drugi mesec* društvenemu blagajniku g. dr. Josipu Staretu, hišnemu posestniku na Martje Terezije cesti št. 5.

Z ozirom na ta nalog dovoljuje si podpisani upravni odbor vse gospode, ki imajo kaj denarja nabranega za »Narodni dom« najuljudneje prositi, da ga *takoj* odpošljejo na svoje mesto, v hodoče pa, da se blagovolé ravnati po sklepih občnega zbora.

V Ljubljani, dne 12. novembra 1882.

Za upravni odbor društva »Narodni Dom«:

Ivan Hribar,
tajnik.

dr. Alf. Mosché,
predsednik.

Varčnost.

Nova zaloga izdelanih oblek za može, fantiče in mala dekleta slavnoznane tovarne

Leopold Tedesco & Comp.

z Dunaja

Prosnitz-a in Pressburg-a,

v Trstu, Corso št. 709/2 na voglu velike gostilne »Aquila nera« pri

Aleksandru Eisenstädter-u

ponuja bogato zbirko elegantnih oblačil, jako trdno delanih iz dobrega, garantiranega blaga, bodisi izbornega, bodisi navadnega, na debelo, ali pa na drobno po stalnih fabriških cenah.

Tržno poročilo.

Kava — brez spremembe, cene vedno tiste.
Sladkor — mlahova kupčija, cene šibke. Sladkor v vrečah gld. 30^{1/2} do gld. 33^{1/2}.

Sadje — nespremenjene cene, kupčija še precej dobra.

Olje — v dobrem obrajtu, cene nespremenjene.
Petrolje. — Tendence za povišanje cene; denes stane še vedno gld. 10.

Domači pridelki. — Fižola cene se slabšajo, ker nij kupčije. — Cene masla so dobre, naravno štajersko in kranjsko maslo plačuje se po 88 do 94 gld.

Špeh in mast — prodajata se po visokih cenah; špeh gld. 78 do gld. 82, mast gld. 80 do gld. 81^{1/2}.

Žito — brez kupčije; kupuje se edino le za spomlad na špekulacijo.

Seno — gre izpod rok po gld. 1.70 do gld. 2.

Borsno poročilo.

Borsa prav mlahova, kurzi skoro vsih papirjev, posebno pa kreditnih akcij, nazadujejo.

*) Vse prav in lepo, toda mi ne moremo skoro polu lista napolnjevati s takimi oglasi, priloge pa tudi ne moremo vsakikrat prinašati; to ne dopušča naš finančni minister. Ured.

